Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Hornet-kaluston suorituskykyjen korvaaminen

PUV ja UAV 11.6.2015

Hornet-kaluston suorituskykyjen korvaaminen

Voimassa olevan elinjaksosuunnitelman mukaan Ilmavoimien F/A-18 Hornet -hävittäjien elinkaari päättyy vuonna 2030

Koneiden käytöstä poistaminen on suunniteltu alkavan elinkaarisuunnitelman mukaisesti vuonna 2025.

Hornet-kaluston korvaamisen esiselvitys

Puolustusministeriö perusti 8.10.2014 esiselvitystyöryhmän, jonka tehtävänä on valmistella Hornet -kaluston suorituskyvyn korvaamisen suunnittelun aloittamista osana ajanmukaisen puolustusjärjestelmän ylläpitämistä.

Kyseessä on perusselvitys myöhemmän päätöksenteon ja virallisen valmistelun aloittamisen tueksi.

Esiselvitystyöryhmän tehtävät

- Hornet -kaluston suorituskyvyn korvaajaratkaisun rooli osana puolustusjärjestelmäkokonaisuutta:
  - hävittäjäratkaisu osana ilmapuolustusta, tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmää sekä puolustusvoimien vaikuttamiskykyä;
  - hävittäjäratkaisuun liittyvien täydentävien suorituskykyjen kuten miehittämättömien ilma-alusten ja ilmatorjunnan tarve ja rooli;
  - muut mahdolliset suorituskykyvaikutukset
- Hornet -kaluston elinkaaren jatkamisen mahdollisuudet
- tietopyyntöihin sisällytettävät asiakokonaisuudet,
- hankkeeseen liittyvät hallinnonalan ulkopuoliset tutkimustarpeet,
- yhteistyömahdollisuudet suomalaisen teollisuuden kanssa,
- mahdollisen hävittäjähankinnan organisointi puolustushallinnossa ja hankeaikatauluun vaikuttavat tekijät

Työryhmän kokoonpano

Jäsenet	Asiantuntemus
Kenrmaj (evp) Lauri Puranen, PLM	Puheenjohtaja
Hallitusneuvos Jari Takanen, PLM	Materiaalipolitiikka
Eversti Pasi Välimäki, PE	Puolustusvoimien strateginen suunnittelu
Eversti Sampo Eskelinen, ILMAVE	Ilmasodankäynti
Everstiluutnantti Jouni Junttila, ILMAV	Ilmavoimien kehittäminen
DI Jukka Rautalahti, PVLOGL	Materiaaliprojektien johtaminen
Eversti Petteri Seppälä, PE	Sihteeri, Yhteisoperaatiot
Pysyvä asiantuntija	
Everstiluutnantti Sami Nurmi	Puolustuspolitiikka

Työryhmän esitys Hornetin suorituskyvyn korvaamiseksi

Työryhmä esittää, että Hornet-kaluston suorituskyky korvataan monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla.

Työryhmän esitys Hornetin suorituskyvyn täydentämiseksi

Monitoimihävittäjän suorituskykyä täydennetään ilmatorjunnan suorituskyvyillä, kuten tähänkin asti on tehty.

Tarve ja mahdollisuudet miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien ja muiden täydentävien suorituskykyjen hankkimiseksi tulee analysoida myöhemmin.

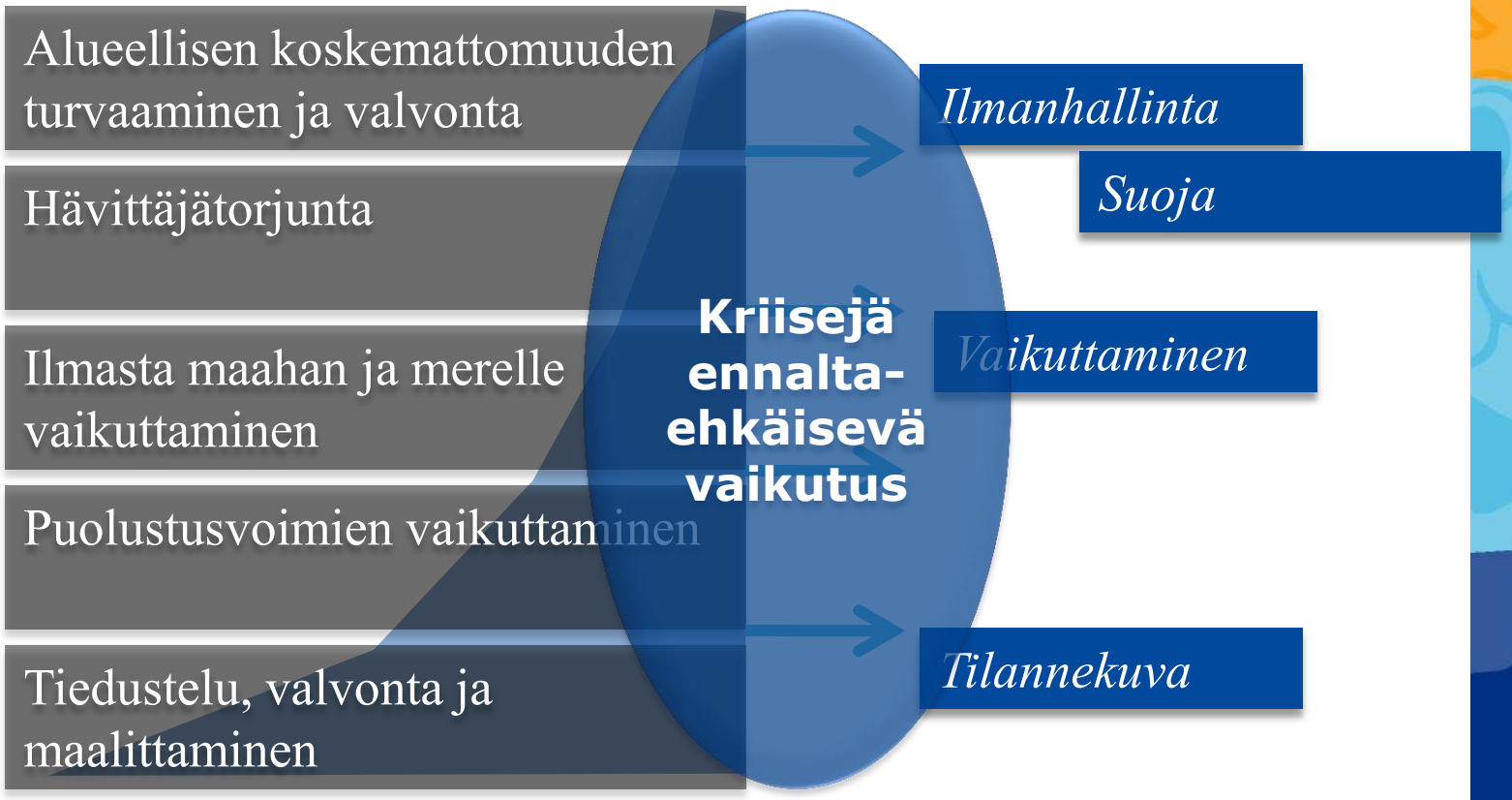
Työryhmän suositukset

1. Noudatetaan Hornet-kaluston alkuperäistä elinkaarisuunnitelmaa. Hornetin elinkaaren jatkaminen ei ole kustannustehokas ratkaisu.
2. Korvataan Hornetin suorituskyky monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla.
3. Käynnistetään HX-hanke viimeistään syksyllä 2015.
4. Perustetaan HX-ohjelman ohjausryhmä, HX-ohjelman koordinointiryhmä sekä HX-ohjelman sihteeristö ja määritetään näiden tehtävät, toimivalta ja kokoonpanot.
5. Toteutetaan hankintaprosessi normaalisti: lähetetään tietopyyntö 2016 ja tarjouspyyntö 2017–2018.
6. Sovelletaan hankintaan SEUT artikla 346:n mahdollistamaa poikkeamista direktiivin mukaisista hankintamenettelyistä, sillä puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin mukaiset hankintamenettelyt eivät sovellu hankintaan.
7. Laaditaan puolustusteollinen strategia ja selvitetään hankkeeseen liittyvät itsenäisen toimintakyvyn ja huoltovarmuuden vaatimukset.
8. Selvitetään ulkopuolisen auditoinnin (quality assurance, QA) tarve ja toteuttamismahdollisuudet.

Strategisia suunnitteluperusteita

- Suomen puolustuskyvyn ensi sijainen tehtävä: ennaltaehkäisykyky ja kyky tarvittaessa torjua maahamme kohdistuva hyökkäys.
- Suomen geopoliittinen asema ja toimintaympäristön muutos korostavat puolustuskyvyn ylläpitämisen ja kehittämisen tarvetta.
- Sotilaallisesti liittoutumattomana puolustamme koko maata omassa hallussa olevilla suorituskyvyillä
- Nykyaikainen ilmavoima ja ilmapuolustusjärjestelmä on keskeinen osa Suomen puolustuskykyä.
- Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen vaikuttaa merkittävästi Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen asemaan.
- Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen edellyttää erillisrahoitusta.

Hornetin suorituskyvyt

Mahdollisuudet Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaamiselle
(yksinkertaistettu malli)

Korvattava suorituskyky	Monitoimihävittäjä	Ilmatorjunta	Miehittämätön ilma-alusjärjestelmä
Alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen			
Puolustuksellinen vastailmatoiminta			
Hyökkäyksellinen vastailmatoiminta			
Puolustusvoimien kaukovaikuttaminen			
Vastamaatoiminta			
Vastameritoiminta			
Johtamis-, tiedustelu-, valvonta- ja maalinosoitustehtävät			

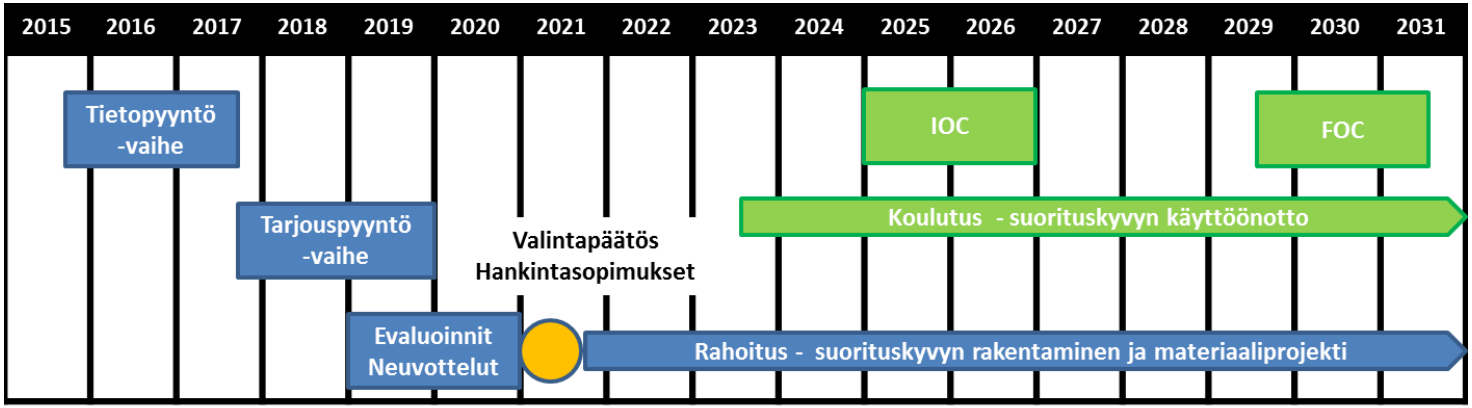
Elinkaaren jatkamisen päätöksentekokriteerit

Elinkaarta rajoittavat kolme päätekijää

1. Operatiivinen suorituskyky – ulkoisen uhkan kehittyminen
2. Koneen järjestelmien tuotetuen saatavuus ja kustannukset
3. Rakenteiden väsyminen

Elinkaaren jatkaminen ei ole kustannustehokas ratkaisu

Esitys aikataulusta

IOC, Initial Operational Capability = alustava operatiivinen suorituskyky
FOC, Full Operational Capability = täysimääräinen operatiivinen suorituskyky

Hankintamalli ja teollinen yhteistyö

PERUSLÄHTÖKOHDAT:

A. EU:n Puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin tultua voimaan, jäsenvaltioilla on velvoite kilpailuttaa puolustus- ja turvallisuushankintansa direktiivin mukaisesti.

B. Suomessa uuden puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain nojalla tapahtuvien hankintojen yhteydessä ei enää aseteta toimittajalle teollista yhteistyövelvoitetta.

- Em. periaatteista voidaan poiketa vain, mikäli Suomen keskeiset turvallisuusedut sitä edellyttävät.

Hankintamalli ja teollinen yhteistyö

- Tällöin Suomella on oikeus EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan pohjalta toteuttaa hankintansa noudattamatta direktiivin määräyksiä **kansallisin menettelyin**:
  - Kansainvälinen kilpailutus valittujen tarjoajien kanssa,
  - Mahdollistaa myös loppuvaiheen hankintaneuvottelut,
  - Tasapuolinen ja syrjimätön prosessi, ja
  - Huoltovarmuusvaatimusten huomioiminen.

- Kansallisin menettelyin toteutettavissa hankinnoissa voidaan asettaa teollisen yhteistyön velvoite.
- Asetettavan teollisen yhteistyön velvoitteen tarpeellisuus ja laajuus arvioidaan aina tapauskohtaisesti etukäteen.
- Nykyisin ei ole mahdollista perustella vastakauppoja **talous- tai työllisyyspoliittisilla syillä**.